

Lean KA portaalikatselijan ohje Arkkitehtuuripankki.fi

Ari Haaksiala 9.6.2020

Arkkitehtuuripankki, yleistä

- Arkkitehtuuripankki.fi
  - <https://www.arkkitehtuuripankki.fi>
  - DVV:n tarjoama, julkisen hallinnon toimijoiden yhteinen (maksuton) kokonaisarkkitehtuurin mallinnus- ja julkaisupalvelu
  - JHS179 2.0 tuki ja tekninen uudistus käyttöön 2017 alusta
  - Viimeisin QPR-ohjelmistopäivitys QPR EA 2019.1 (2.6.2020)
- Organisaatiokohtaiset mallit
  - Kuvausten katselu edellyttää tunnistautumisen käyttäen henkilökohtaisia tunnuksia, jotka myöntää DVV/QPR:n asiakastuki.
  - Kuvaukset voidaan julkaista organisaatiokohtaisille käyttäjäryhmille.
  - Kuvaukset voidaan julkaista kaikille Arkkitehtuuripankin käyttäjille.

Kirjautuminen palveluun

www.arkkitehtuuripankki.fi

1. Kirjaudu sisään
saamillasi tunnuksilla

Väestörekisterikeskus

Käyttäjätunnus

Salasana

Kirjaudu
automaattisesti

KIRJAUDU

Tervetuloa Arkkitehtuuripankkiin!

Arkkitehtuuripankki on Väestörekisterikeskuksen tarjoama, julkisen hallinnon toimijoiden yhteinen kokonaisarkkitehtuurin mallinnus- ja julkaisupalvelu.

LUE LISÄÄ PALVELUSTA

KÄYTTÖOIKEUDET

Palvelussa julkaistun aineiston katselu edellyttää toistaiseksi kirjautumista eli käyttöoikeus pitää hakea käyttöoikeuslomakkeella.

Käyttöoikeuksia julkisiin aineistoihin voivat käyttöoikeuslomakkeella hakea kaikki.

Ei-julkisiin aineistoihin voi hakea käyttöoikeuksia oman organisaation yhteyshenkilöltä tai väestörekisterikeskukselta (VRK).

HAE KÄYTTÖOIKEUKSIA

YHTEYSTIEDOT JA TUKEA

Käyttöehdot ja käytön aloitus
Hannu Ojala (hannu.ojala@vrk.fi)

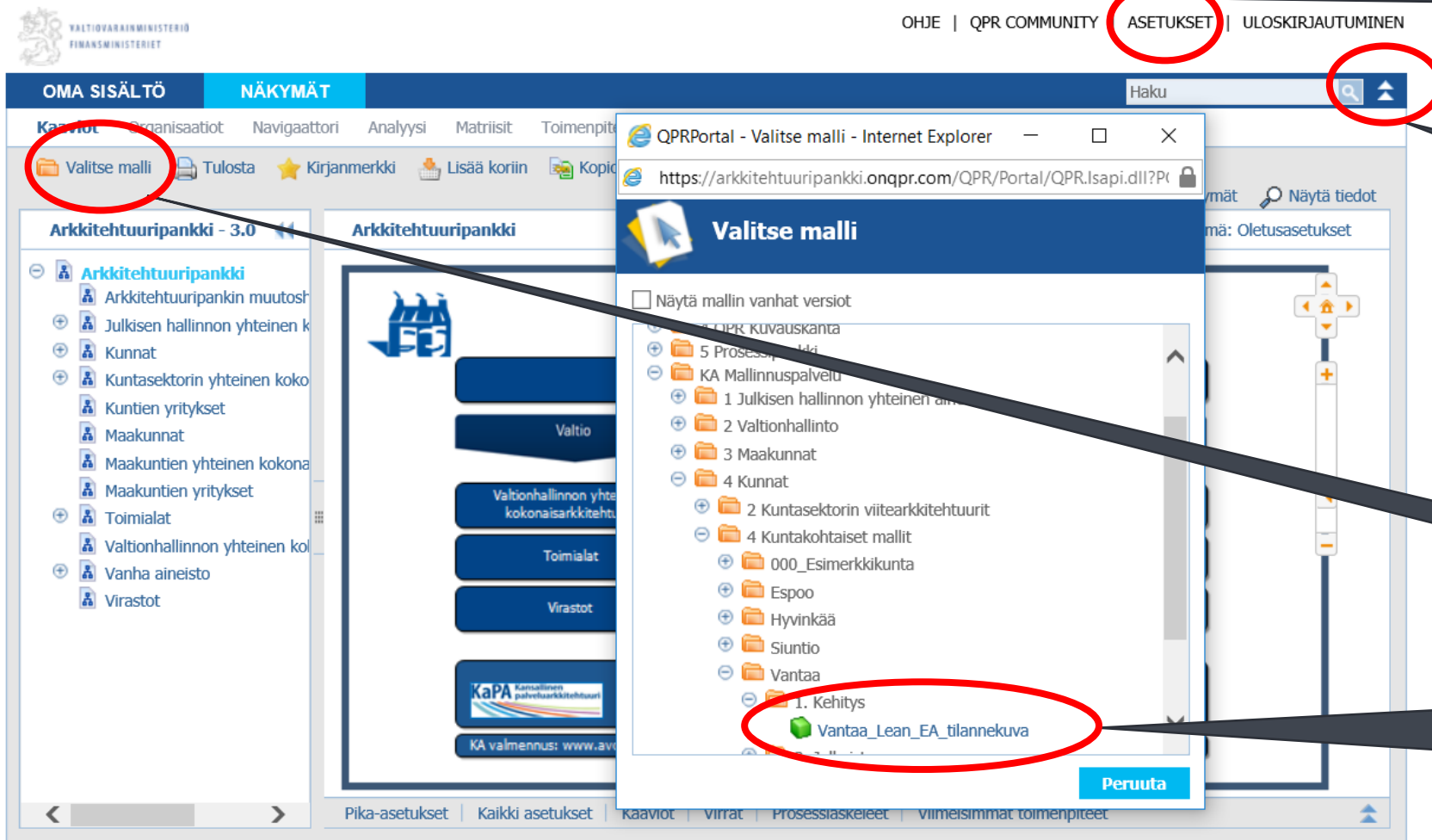
Mallintamisen tuki
arkkitehtuuripankki@qpr.com (käytön aloitus, aineiston tuottaminen) katuki@vrk.fi (VRK:n KA-tuki)

Tekninen tuki
customercare@qpr.com (QPR EA Client -ohjelmisto, tietoliikenneyhteydet)

Kaupalliset asiat
Timo Maisila (timo.maisila@qpr.com) (käyttöehdot, migraatio -projektit)

MALLINTAJAN OHJEET JA OHJELMISTO

Organisaatiokohtaisten kuvausten katselu

OHJE | QPR COMMUNITY | **ASETUKSET** | ULOSKirjautuminen

OMA SISÄLTÖ | NÄKYMÄT | Haku

Valitse malli

Arkkitehtuuripankki - 3.0

Arkkitehtuuripankki

Valitse malli

Näytä mallin vanhat versiot

5 Prosessit

KA Mallinnuspalvelu

1 Julkisen hallinnon yhteinen ar...

2 Valtionhallinto

3 Maakunnat

4 Kunnat

2 Kuntasektorin viitearkkitehtuurit

4 Kuntakohtaiset mallit

000_Esimerkkikunta

Espoo

Hyvinkää

Siuntio

Vantaa

1. Kehitys

Vantaa_Lean_EA_tilannekuva

Peruuta

1. Jos sinulla on käyttöliittymän kielenä englanti niin vaihda kieleksi ensin suomi käyttäjäkohtaisista asetuksista (ks. kalvo 8).

2. Varmista tästä, että portaalin valikot ovat kuvan mukaisessa moodissa.

3. Valitse malli..

Organisaatiokohtaiset mallit avataan "Valitse malli"-toiminnolla. Yleiset mallit navigoitavissa kuvasta.

4. Valitse kansiorakenteesta malli (esimerkkinä Vantaa_Lean_EA_tilannekuva)

Navigointi mallissa

- Mallissa liikutaan alemmille tasoille klikkaamalla visuaalisia symboleja
- Voit navigoida takaisin alkuun (tai halutulle tasolle) seuraavasti:

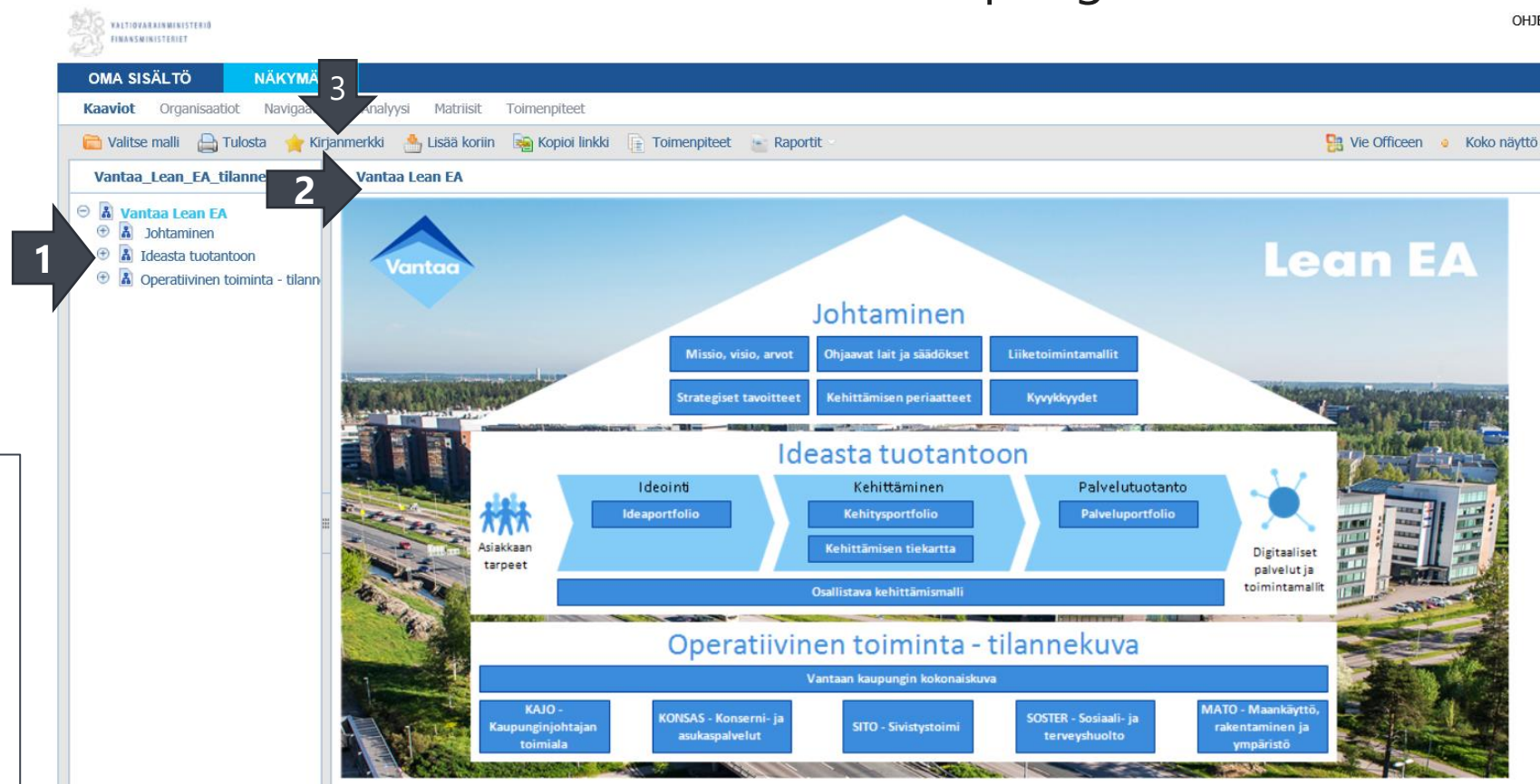
- vasemman reunan kaaviohierarkiasta, tai
- sivun yläreunan polusta ("murupolku")

HUOM!

- Omaan malliin kannattaa luoda nk. Kirjanmerkki (3). Luotuasi sen se näkyy OMA SISÄLTÖ välilehdellä, ja sen avulla on helppo avata malli aina uudelleen. Asettamalla kirjanmerkki kotisivuksi, se aukeaa automaattisesti kirjautuessa sisään.
- Palvelun käyttö selaimella on turvallista, et voi muuttaa mitään!

Esimerkkinä Vantaan kaupungin malli

OHJE

The screenshot shows the Vantaan Lean EA dashboard. It features a navigation menu on the left (labeled '1'), a breadcrumb trail at the top (labeled '2'), and a main content area with a house-shaped diagram. The diagram is divided into three main sections: 'Johtaminen' (Management), 'Ideasta tuotantoon' (From Idea to Production), and 'Operatiivinen toiminta - tilannekuva' (Operational Activity - Status Overview). The 'Johtaminen' section includes 'Missio, visio, arvot', 'Ohjaavat lait ja säädökset', 'Liiketoimintamallit', 'Strategiset tavoitteet', 'Kehittämisen periaatteet', and 'Kyykytydet'. The 'Ideasta tuotantoon' section includes 'Ideointi' (Idea portfolio), 'Kehittäminen' (Development portfolio and roadmap), and 'Palvelutuotanto' (Service production portfolio). The 'Operatiivinen toiminta - tilannekuva' section includes 'KAJO - Kaupunginjohtajan toimiala', 'KONSAS - Konserni- ja asukaspalvelut', 'SITO - Sivistystoimi', 'SOSTER - Sosiaali- ja terveyshuolto', and 'MATO - Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö'. The dashboard also includes a search bar, a 'Kirjanmerkki' (Bookmark) icon, and a 'Vie Officeen' (Export to Office) button.

Vinkki: Tämän ohjeen voit tallettaa oman organisaatiosi kalvopohjalle, korvata kuvakaappauksen oman organisaatiosi päänäkymällä ja tehdä muut organisaatiokohtaiset muutokset.

Perustoiminnot

1. Vasemman reunan hierarkian voi laittaa kapeammaksi tai piilota kokonaan
2. Kaavion zoomaus (myös hiiren rullalla)
3. Kaavion scrollaus (myös hiirellä vetämällä)
4. Kaavion voi näyttää kokonäyttönä (full-screen)
5. Kaavion/elementin tietokehyksen voi näyttää/sulkea
6. Kaavion/elementin haku
7. Linkin kopiointi
8. Vie Officeen (kaavioiden vienti PowerPointiin)

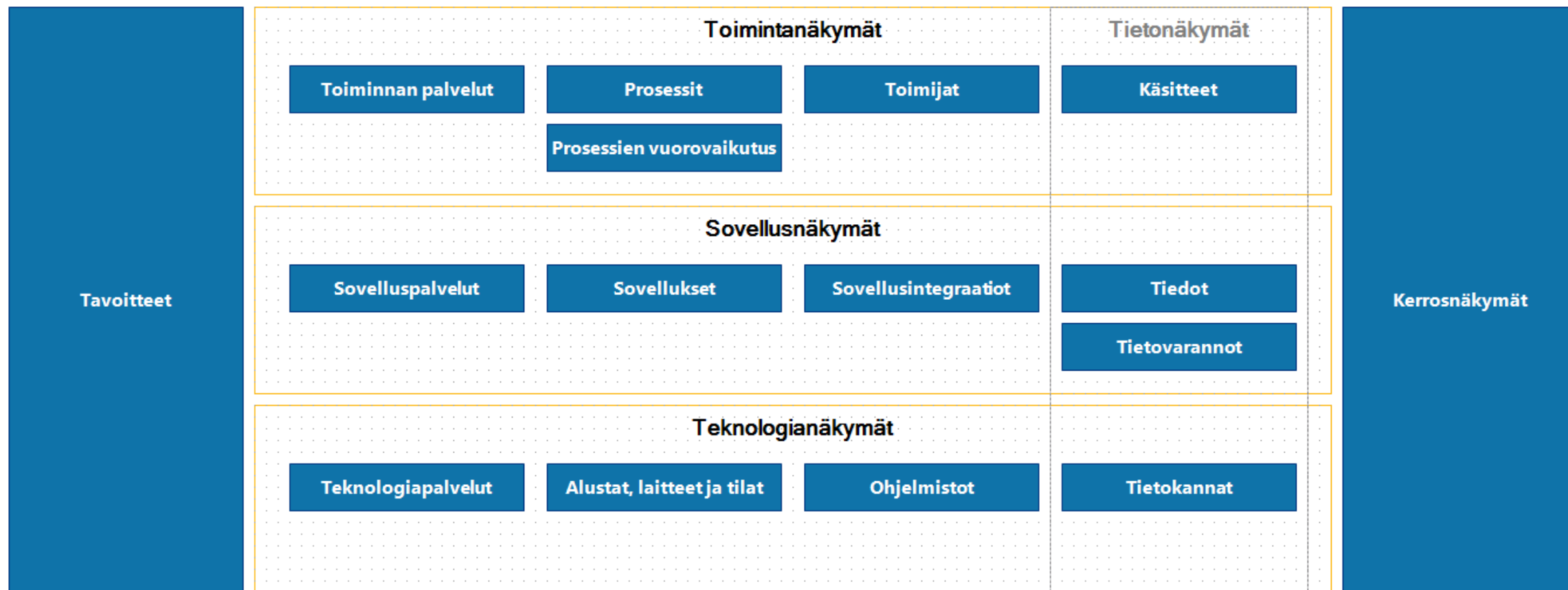
The screenshot shows the Vantaa Lean EA web application interface. The main content area displays a diagram titled "Johtaminen" (Management) and "Ideasta tuotantoon" (From Idea to Production). The diagram includes sections for "Missio, visio, arvot", "Ohjaavat lait ja säädökset", "Liiketoimintamallit", "Strategiset tavoitteet", "Kehittämisen periaatteet", and "Kyykytykset". Below this, there is a section for "Operatiivinen toiminta - tilannekuva" (Operational Activity - Status Overview) showing various departments like KAJO, KONSAS, SITO, SOSTER, and MATO.

Numbered callouts indicate the following features:

- 1: Left sidebar navigation menu.
- 2: Zoom controls (plus and minus icons) on the right side of the diagram.
- 3: Scroll handle (vertical bar) on the right side of the diagram.
- 4: Full-screen button (two arrows pointing outwards) on the right side of the diagram.
- 5: Close button (X icon) on the right side of the diagram.
- 6: Search bar in the top right corner.
- 7: Copy icon in the top navigation bar.
- 8: "Vie Officeen" (Export to Office) icon in the top navigation bar.

Operatiivinen toiminta -Tilannekuva

- Operatiivisen toiminnan tilannekuva on jaettu palvelualueittain / toimialoittain sekä organisaation yhteisiin kuvauksiin
- Näissä näkymissä toistuu alla olevan kuvan mukainen rakenne. JHS179 vastaavuus on kerrottu liitekalvoilla.

Omat asetukset ja kirjanmerkit

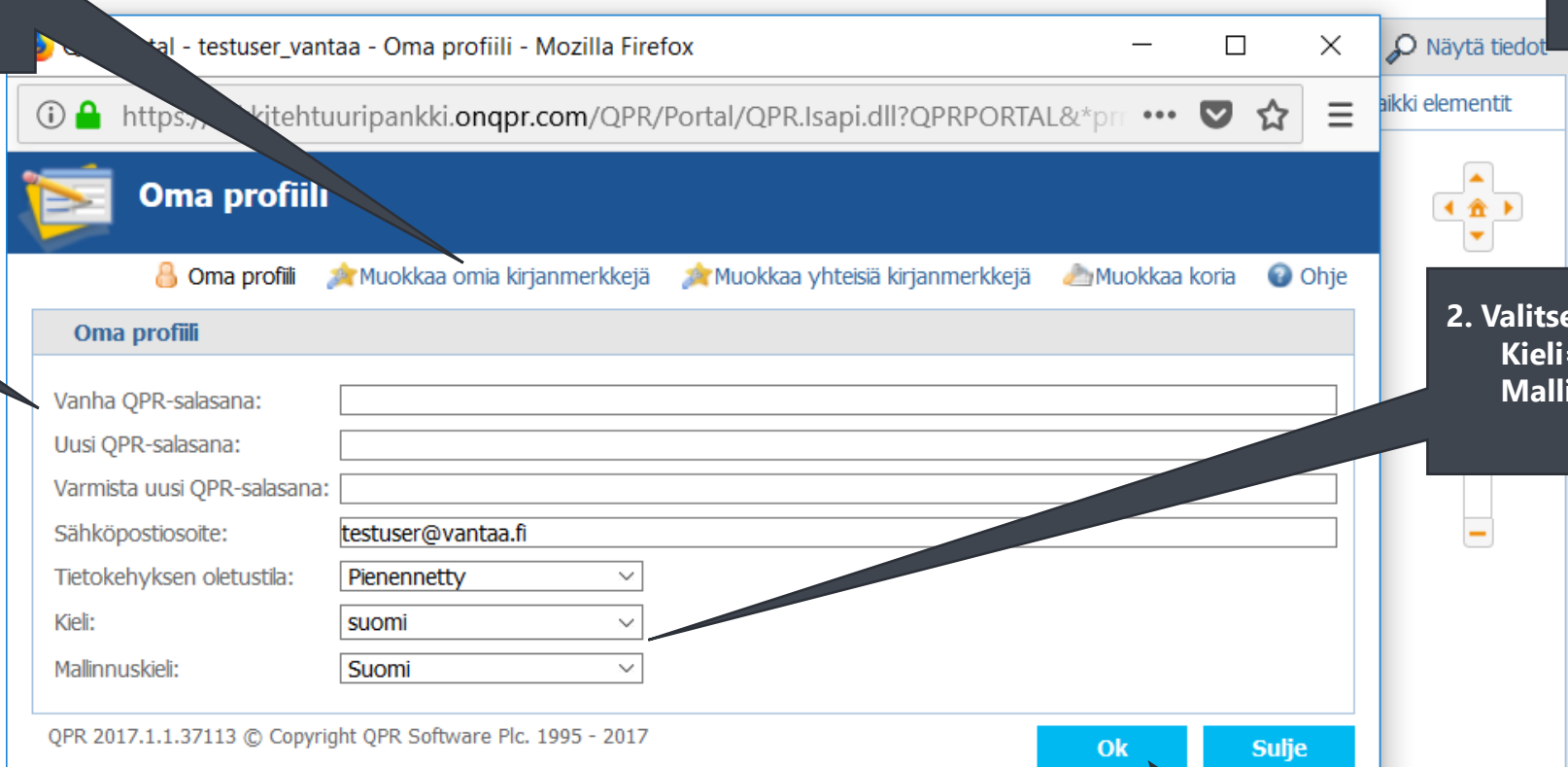
Voit muokata omia kirjanmerkkejä täällä. Poista vanhat kirjanmerkit ja luo uudet Kirjanmerkki -toiminnolla.

Voit vaihtaa salasanasi tässä

1. Valitse ASETUKSET (SETTINGS)

2. Valitse käyttöliittymän Kieli=Suomi ja sisällön Mallinnuskieli= Suomi

3. Paina OK

Oma profiili

Oma profiili Muokkaa omia kirjanmerkkejä Muokkaa yhteisiä kirjanmerkkejä Muokkaa koria Ohje

Oma profiili

Vanha QPR-salasana:

Uusi QPR-salasana:

Varmista uusi QPR-salasana:

Sähköpostiosoite:

Tietokehyksen oletustila:

Kieli:

Mallinnuskieli:

QPR 2017.1.1.37113 © Copyright QPR Software Plc. 1995 - 2017

Ok Sulje

- **Käyttäjätuki ensisijaisesti oman organisaation pääkäyttäjiltä !**
- QPR:n tekninen tuki: QPR Asiakastuki ma-pe 8-17:
Sähköposti: customercare@qpr.com
Puhelin: 0290 001 156
- QPR:n tarjoamaa lisätietoa rekisteröityneille käyttäjille: community.qpr.com

LIITTEET

Tunnusten hakeminen

- Organisaation pääkäyttäjä hakee ja hallinnoi tunnukset käyttäjille (sekä kuvausten kehittäjille/mallintajille että portaalikatselijoille)
  - Pääkäyttäjä huolehtii myös poistuvista tunnuksista
  - Käyttäjätunnus = sähköpostiosoite
- QPR:n asiakastuki toimittaa tunnukset, salasanat ja ohjeet sähköpostilla käyttäjille
  - Käyttäjä voi muuttaa oman salasanansa portaalissa

Arkkitehtuuripankin ohjelmisto

- Julkaisuportaalin tuetut selaimet (mainitut tai uudemmat)
  - Mallintajien asiakasohjelmisto (client): QPR EnterpriseArchitect 2019.1
  - Palvelin: QPR Server 2019 (AWS)
- Supported browsers in 2019.1 version
    - Microsoft Internet Explorer 11.0
    - Microsoft Edge (44-17763)
    - Mozilla Firefox for Windows 66
    - Mobile Safari 11
    - Google Chrome 73
  - Supported technologies in 2019.1 version
    - Microsoft Windows Server 2012-2019
    - Microsoft SQL Server 2012-2017
    - Oracle 11g

Mallinnusvälineen edut – miksi?

- Mallinnusväline kehittämistyön tukena
  - Visualisoi kehittämiskohdetta, dokumentoi kehittämistä
  - Tehostaa kommunikaatiota, suunnittelua, hallintaa
  - Tukee monimutkaisten kokonaisuuksien kehittämistä, kuvaukset tekevät näkyväksi kokonaisuuden, sen osatekijät sekä näiden väliset riippuvuussuhteet
- Mallinnusvälineellä luodaan malli jota voidaan tarkastella kulloisenkin tarpeen mukaisesta näkökulmasta
- Mallinnusväline ei ole piirustustyökalu eikä pyri kilpailemaan esim. office-työkalujen kanssa
  - Mallinnusvälineellä tehtyjä kuvauksia voidaan hyödyntää esim. PowerPointissa.

Mallinnusvälineen ominaisuudet

- Keskitetty kuvauskanta
  - Kaikki kuvaukset löytyvät samasta paikasta
  - Kuvauksen tuorein versio aina käytettävissä
- Jatkuva julkaisu
  - Kuvaukset näkyvissä välittömästi eri kohderyhmille
  - Muutokset/päivitykset näkyvät myös kaikissa jo aikaisemmin tehdyissä kuvauksissa
- Menetelmätuki
  - Valmis jäsentelykehys runkona / tukemassa kuvaamista
  - Kuvaamisessa ei tarvitse lähteä liikkeelle tyhjästä
- Standardinotaatiot ja yhdenmukaiset kuvauskäytännöt
  - Sama kuvauskieli kaikille osapuolille, nopeuttaa mukaan pääsemistä ja helpottaa muiden tekemien kuvausten ymmärtämistä
  - Sovitut kuvaustavat ja kaaviotyypit, käytetään vain omaan toiminnan kannalta oleellisia kaavioita
- Analyysit
  - Mahdollisuus kohdistaa kuvauskannan tietosisältöön erilaisia hakuja (esim. vaikutusanalyysit, riippuvuudet, päällekkäisyydet jne.)

Arkkitehtuuripankin uudet ominaisuudet

- Yleistä
  - Tietoturvatason ST IV valmius (anonyymi kirjautuminen poistunut)
  - Monikielisuuden valmius (suomi, ruotsi, englanti)
  - Bugikorjauksia ja suorituskykyparannuksia
- Julkaisuportaali
  - Kirjautumissivun ja päänäkymän värimaailma ja grafiikka uudistettu
  - Tietojärjestelmä-/sovellussalkun tietosuojanäkymä
- Mallintajien asiakasohjelmisto (client sw)
  - JHS179 2.0 mallipohjan parannettu/täydennetty versio
  - ArchiMate 3.0 mallipohja
  - BPMN 2.0 mallipohja (päivitys)
  - UML 2.5 mallipohja (osittain)
  - Yhteisten kirjastomallien tuki (esim. julkisen hallinnon standardisalkku ja Valtorin teknologiakomponentit ja -palvelut)

Terminologiaa – Toimintanäkymät, tavoitteet ja kerrosnäkymät

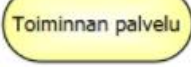

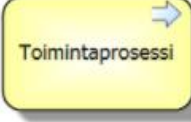

JHS179 termi	Uusi termi	Selite
Palvelukartta	Toiminnan palvelut	
<ei vastaavaa kuvausta>	Palvelupolut	Customer Journey Map / Service Blueprint
Prosessikartta	Prosessit	Ydin-/tukiprosessialueet ja prosessit
Prosessien välinen vuorovaikutus	Toimintamallit	JHS152:n mukaan toimintamalli (eli prosessien väliset tietovirrat eli prosessi-integraatio). Tietovirtojen linkitys käsitteisiin.
Toimijat	Toimijat	Sis/ulk toimijat, sidosryhmät (kartta)
Toimijoiden välinen vuorovaikutus	Toimintaympäristöt	Tarkentaa liiketoimintamallia mutta voidaan kuvata myös sellaisenaan (organisaation osan / palvelun / palvelukokonaisuuden suhteen tarpeen mukaan)
Käsittemallit	Käsitteet	Toiminnan käsitteet (visuaalisena käsittemallina / käsitekarttana tai vain luettelona)
Strategiset tavoitteet	Tavoitteet	Kehityskohteittain kytkentä strategiaan ja muihin tavoitteisiin.
Arkkitehtuurin kerrosnäky	Kerrosnäkymät	Toiminta-, sovellus- ja teknologianäkymiä yhdistävät näkymät. Palvelurajapinnat, palvelujen realisaatio ja käyttö.

Terminologiaa - Sovellusnäköymät

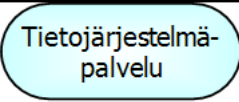
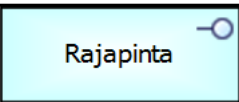
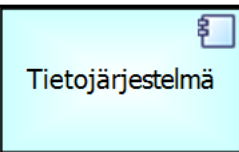
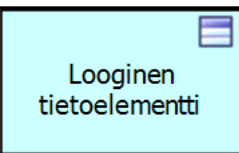

JHS179 termi	Uusi termi	Selite
Tietojärjestelmäpalvelut	Sovelluspalvelut	Sovelluspalvelut sovelluksittain (sovellusten tarjoamat palvelut/toiminnallisuudet)
Tietojärjestelmäkartta, tietojärjestelmäsalkku	Sovellukset	Sovellukset ryhmiteltynä visuaalisesti toimialoittain / yhteiset JA sovellusluettelo (vrt. Excel)
Tietojärjestelmien välinen vuorovaikutus	Sovellusintegraatiot	Sovellusten väliset tietovirrat (toimintalähtöinen yleiskuva integraatioista), tietovirtojen linkitys käsitteisiin ja/tai tietoihin. Lisäksi voidaan kuvata tarvittaessa integraatoratkaisut (alustat, rajapinnat) ja jopa sekvenssikaaviot.
Päätietryhmät, loogiset tietomallit	Tiedot	Päätietryhmät, tietoryhmät Loogiset tietomallit, tietoelementit
Loogiset tietovarannot	Tietovarannot	Sovellusten muodostamat tietovarannot (esim. henkilöasiakastietovaranto, hajautettu/keskitetty, MDM)

ArchiMate-notaatio - toimintanäkymät

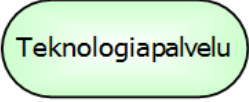
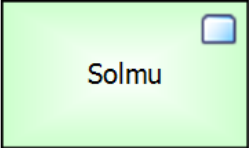
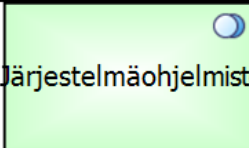

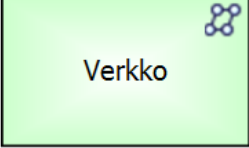

ArchiMate elementit - toiminta		
Nimi	Kuvaus	Symboli
Toimija (Business Actor)	Kohteeseen liittyvät ulkoiset ja sisäiset toimijat. Toimija voi olla organisaatio, organisaatioyksikkö (Organization Unit) tai henkilö (Person). Esim. asiakkaat ja kumppanit.	 Toimija
Rooli (Business Role)	Rooli, jossa jokin toimija voi toimia. Rooliin liittyy organisatorisia vastuita ja osaamisvaatimuksia.	 Rooli
Toiminnan palvelu (Business Service)	Liiketoiminnallinen palvelu, jonka organisaatio tarjoaa. Nämä ovat organisaation substanssitoiminnan keskeisimpiä ylätasoon palveluita. Palvelut voidaan kytkeä asiakkaisiin tai prosesseihin. Palvelut voidaan tarjota eri kanavien kautta.	 Toiminnan palvelu
Toiminnan rajapinta / kanava (Business Interface)	Kanava, rajapinta jonka kautta liiketoiminnallista palvelua tarjotaan ja käytetään.	 Kanava
Toimintaprosessi (Business Process)	Liiketoimintaprosessi, ketju yhteenkuuluvia aktiviteetteja, jotka yhdessä suorittavat jonkin toiminnallisen kokonaisuuden. Toimintaprosessit osallistuvat ylätasoon toiminnallisten palveluiden tuottamiseen. Prosesseihin voidaan kytkeä toimijoita. Prosesseissa voidaan hyödyntää tietojärjestelmien tarjoamia tietojärjestelmäpalveluita.	 Toimintaprosessi
Käsite (Business Object)	Liiketoiminnallinen käsite, joka kuvaa informaatiota jolla on merkitystä liiketoiminnan kannalta. Informaatiota siirtyy mm. toimijoiden ja prosessien välisessä vuorovaikutuksessa.	 Käsite

ArchiMate-notaatio - sovellusnäkömät

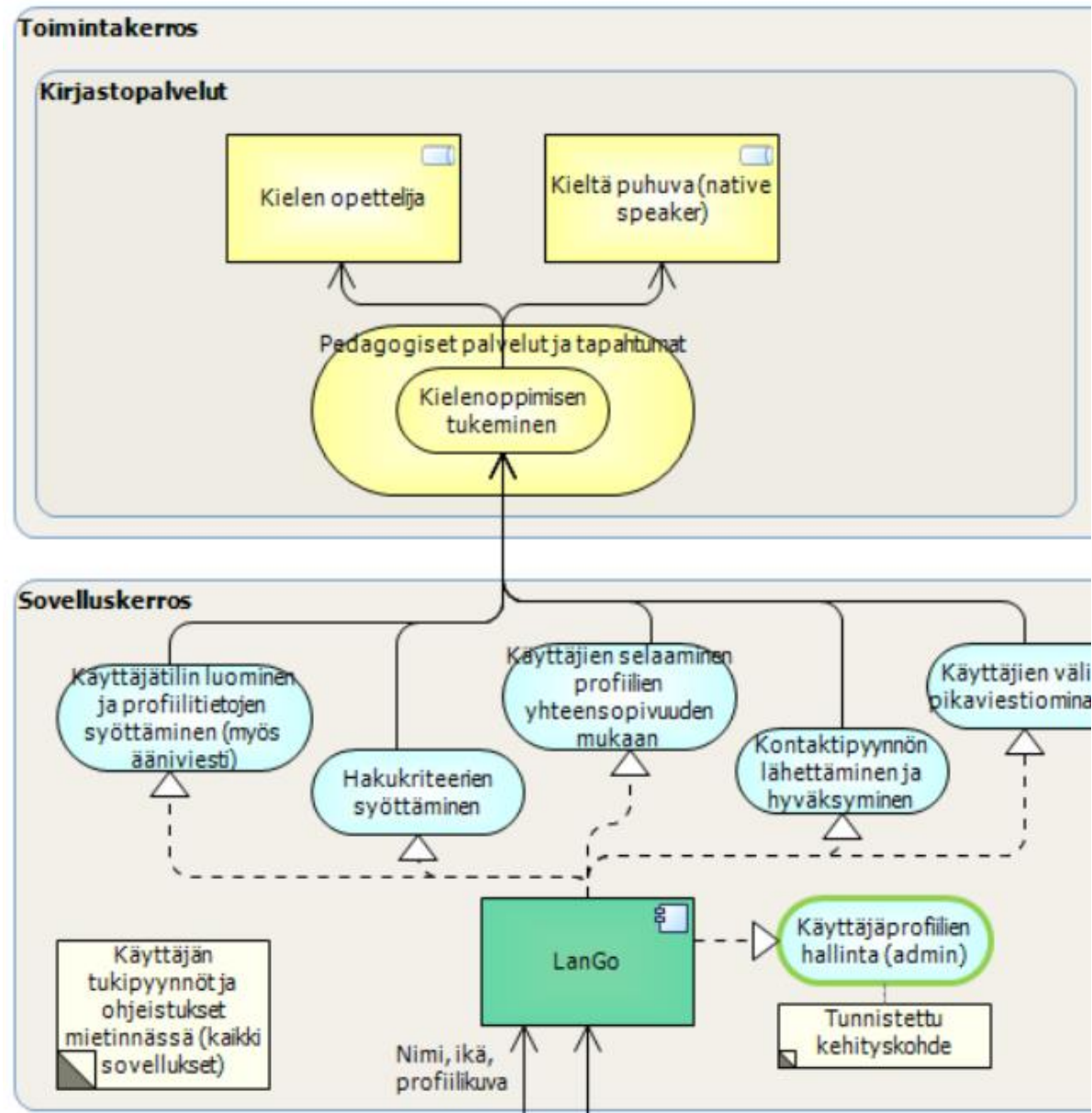
ArchiMate elementit - tietojärjestelmät		
Nimi	Kuvaus	Symboli
Tietojärjestelmäpalvelu / sovelluspalvelu (Application Service)	Tietojärjestelmän toiminnallisuus, jonka tietojärjestelmä tarjoaa ulospäin, jota käytetään sovellusrajapinnan kautta. Tietojärjestelmäpalvelu voi olla sovellusrajapinta (API) tai käyttöliittymä (GUI).	 Tietojärjestelmäpalvelu
Rajapinta (Application Interface)	Tietojärjestelmän tarjoama rajapinta, jonka kautta tietojärjestelmän tarjoamia <u>toiminnallisuuksia</u> (tietojärjestelmäpalveluita) käytetään. Rajapinta voi olla a) käyttöliittymä (GUI) tai b) sovellusrajapinta (API).	 Rajapinta
Tietojärjestelmä / sovellus (Application Component)	Tietojärjestelmä, joka on merkityksellinen yksikkö kokonaisarkkitehtuurin kannalta. Tietojärjestelmä voi koostua osajärjestelmistä (moduuleista).	 Tietojärjestelmä
Tietoelementti (Data Object)	Tieto, jota tietojärjestelmä käsittelee ja hallitsee, ja joka siirtyy tietojärjestelmien välisessä vuorovaikutuksessa.	 Looginen tietoelementti
Looginen tietovaranto	Looginen tietovaranto kattaa toiminnan tarpeista kootun ja yhteisesti hallinnoidun joukon tietoja tai tietoaaineistoja, jotka ovat olennaisia toiminnassa ja palveluissa. Looginen tietovaranto sisältää usein useiden tietojärjestelmien tietokantoja tai rekistereitä. [1]	 Looginen tietovaranto

ArchiMate-notaatio - teknologianäkymät

ArchiMate elementit - teknologia		
Nimi	Kuvaus	Symboli
Teknologiapalvelu (Technology Service)	Infrastruktuurin teknologia- tai alustapalvelu.	
Solmu (Node)	Looginen alustaelementti, joka kapseloi infrastruktuurin komponentteja. Esim. klusteri, alusta yms. johon voidaan liittää ohjelmistoja, laitteita yms.	
Järjestelmäohjelmisto (System Software)	Ohjelmisto joka on asennettu suoritusympäristöön (Solmuun).	
Laite (Device)	Infrastruktuurin fyysinen tai virtuaalinen teknologiakomponentti kuten palvelin tai verkkolaite (kytkin, palomuri jne.).	
Verkko (Communication Network)	Tietoliikenneverkko	
Artefakti (Artifact)	Ohjelmistokehitysprosessin tuote. Esimerkiksi tiedosto (kuten lähdekooditiedosto), suoritettava koodi, skripti, tietokantataulu, sanoma, dokumentti jne.	

ArchiMate esimerkki - kerroksenäkymä

Kiitos!

Dare to improve.

Founded

1991

Stock symbol

QPR1V: Nasdaq, Helsinki

Customers

Over 2000

Products

QPR ProcessAnalyzer
QPR Metrics
QPR ProcessDesigner
QPR EnterpriseArchitect

Corporate headquarters

Helsinki, Finland

Sold licenses

Over 1 million worldwide

Industry recognitions

Gartner, Ventana Research,
Palladium, Forrester Research